

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 13. července 2021 ve věci č. 25244/18 – *N. A. proti Finsku*

Senát první sekce Soudu jednomyslně rozhodl o obnově řízení v již meritorně rozhodnuté věci, jelikož v mezidobí vyšlo najevo, že stěžovatelka padělala dokumenty, které byly stěžejní pro původní závěr Soudu o porušení práv podle Úmluvy. V obnoveném řízení Soud toto jednání vyhodnotil jako zneužití práva podat stížnost a stížnost prohlásil za nepřijatelnou.

I. Skutkové okolnosti

Stěžovatelka je irácké státní příslušnosti. Projednávaná věc představuje revizi původního meritorního rozsudku ve věci stěžovatelky (*N. A. proti Finsku*, č. 25244/18, rozsudek ze dne 14. listopadu 2019), kde Soud rozhodl o porušení článků 2 a 3 Úmluvy. Soud měl za to, že finské orgány nedostály svým závazkům plynoucím z těchto ustanovení Úmluvy při vyřizování žádosti otce stěžovatelky o udělení azylu a jeho vyhoštění zpět do Iráku, které vedlo k jeho úmrtí jen několik týdnů po příjezdu. Dle Soudu si vnitrostátní orgány měly a mohly být vědomy skutečností, které naznačovaly riziko ohrožení života či špatného zacházení v případě stěžovatelova návratu do Iráku. Soud zároveň stěžovatelce přiznal náhradu nemajetkové újmy ve výši 20 000 eur.

V únoru 2020 bylo na základě trestního oznámení zahájeno stíhání stěžovatelky a jejího bývalého manžela. Během vyšetřování vyšly najevo skutečnosti naznačující, že otec stěžovatelky je stále naživu a že irácká policejní zpráva o jeho smrti i úmrtní list byly zfalšovány. V dubnu 2020 tuto informaci potvrdily irácké orgány. Stěžovatelka byla následně zatčena pro podezření z podvodu a padělání dokumentů ve vnitrostátním řízení i v řízení před Soudem. Přiznala, že její otec je naživu a že Soudu předložila falešné dokumenty. V září 2020 finská vláda požádala o obnovu řízení podle článku 80 jednacího řádu Soudu.

V únoru 2021 byla stěžovatelka za uvedené jednání odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku a deseti měsíců. Vnitrostátní soud zjistil, že stěžovatelka a její bývalý manžel se na vytvoření zfalšovaných dokumentů domluvili. Padělání zařídili rodiče stěžovatelky na žádost jejího bývalého manžela. Zfalšované dokumenty byly použity ve vnitrostátním řízení pro účely vyřízení pobytového oprávnění stěžovatelky a před Soudem k prokázání porušení lidských práv jejího otce a vyplacení spravedlivého zadostiučinění ze strany Finska. Stěžovatelka před Soudem souhlasila s tvrzením vlády a uvedla, že původní rozsudek může být zrušen.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

Dle článku 80 jednacího řádu Soudu může strana řízení požádat o obnovu řízení v případě zjištění skutečnosti, která mohla mít rozhodující vliv na rozsudek a která v době vydání rozsudku nebyla známa Soudu, přičemž nelze rozumně předpokládat, že by mohla být dotčené straně známa. O obnovu řízení je možné požádat ve lhůtě šesti měsíců poté, co dotčená strana uvedenou skutečnost zjistila.

V projednávané věci jsou dle Soudu všechny podmínky pro obnovu řízení splněny, a to jak dodržení šestiměsíční lhůty od zjištění nové skutečnosti, tak to, že daná skutečnost nebyla v čase vydání rozsudku známa Soudu a nemohla být rozumně známa ani finské vládě. Dále Soud s poukazem na odsouzení stěžovatelky ve vnitrostátním řízení považoval za prokázané, že tato k podpoře svých klíčových tvrzení v řízení před Soudem použila nepravdivé informace a padělané dokumenty, a to zejména pokud jde o údajnou smrt jejího otce. Dle Soudu je tedy potřeba původní rozsudek revidovat.

V obnoveném řízení Soud připomněl, že dle ustanovení čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy lze odmítnout stížnost z důvodu zneužití práva podat stížnost mimo jiné tehdy, pokud je tato stížnost s cílem uvést Soud v omyl vědomě založena na nepravdivých skutečnostech (*Varbanov proti Bulharsku*, č. 31365/96, rozsudek ze dne 5. října 2000, § 36). V projednávané věci vnitrostátní soudy dospěly k závěru, že

stěžovatelka a její bývalý manžel si obstarali padělané dokumenty pro účely prokázání smrti stěžovatelčina otce, které pak použili jako stěžejní důkaz ve vnitrostátním řízení i v řízení před Soudem. Dle Soudu je tedy nepochybné, že stěžovatelka konala se záměrem podvést Soud ohledně klíčového tvrzení ve své stížnosti. Rovněž je zřejmé, že pokud by tuto informaci Soud měl v době rozhodování o stížnosti, prohlásil by ji za nepřijatelnou. Z uvedených důvodů Soud zrušil svůj původní rozsudek a stížnost odmítl pro zneužití práva podat stížnost podle čl. 35 odst. 3 písm. a) a odst. 4 Úmluvy.